

Varför upprättades nya regementen trots Försvarsmaktens avrådan?

En studie av försvarsbeslut 2020.

Abstract

According to the Swedish defense decision in 2020, the government decided to increase the military organization regarding the number of soldiers that can be put on active duty in case of war, from 60 000 to 90 000 men. The Swedish government came to a decision together with the help of two reports that the Swedish Defense Commission had written. In the decision, they wanted to reestablish a military presence in certain areas of Sweden. The Swedish Armed Forces was tasked to provide a report regarding the defense decision and in that report, the Swedish Armed Forces suggested that it would be better to use existing regiments and platforms for basic training. This study will examine why the government decided against the recommendation of the armed forces. The method used is a theory-consuming case study and two theories from Allison & Zelikow's theoretical models for decision-making, named Rational Actor Model and Government Politics Model. The result of the analysis is that the decision was both rational and a product of bargaining with different players.

Nyckelord: Försvarsbeslut, Allison, Rationellt, OrgE
Antal ord: 9303

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Centrala begrepp och definitioner	2
1.2	Uppsatsens disposition	3
2	Frågeställning	4
2.1	Studiens syfte	4
2.2	Tidigare forskning	5
2.3	Avgränsningar	6
3	Bakgrund	7
4	Teorier	9
4.1	Rational Actor Model.....	9
4.2	Governmental Politics Model.....	11
5	Metod	13
5.1	Analysmetod.....	13
5.2	Hypoteser	13
5.3	Operationalisering	14
5.3.1	Operationalisering av den rationella modellen.....	14
5.3.2	Operationalisering av förhandlingsmodellen	14
5.3.3	Aktörer	15
5.4	Källor.....	15
6	Empiri	16
6.1	Riksdagen	16
6.2	Regeringen	16
6.2.1	Försvarsbeslut 2020.....	17
6.2.2	Förändringar i grundorganisationen	19
6.3	Försvarsutskottet	19
6.3.1	Försvarsutskottets ställningstagande avseende förändringar i grundorganisationen.....	20
6.3.2	Sammansatt utrikes- och försvarsutskott.....	20

6.4	Försvarsberedningen	21
6.4.1	Motståndskraft - Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025	21
6.4.2	Värnkraft - Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025	22
6.5	Försvarsmakten	23
6.5.1	Slutlig redovisning av perspektivstudien 2016—2018	24
6.5.2	FM underlag för försvarspolitisk proposition 2021–2025	24
6.6	Kommuner.....	26
6.6.1	Falu kommun.....	26
6.6.2	Kristinehamn kommun.....	26
6.6.3	Sollefteå kommun	26
6.6.4	Östersund kommun	27
7	Analys.....	28
7.1	Analys av den rationella modellen	28
7.1.1	Vad var målet med beslutet att skapa fler regementen?.....	28
7.1.2	Vilka var alternativen om man inte skulle återupprätta regementen?	28
7.1.3	Vilka strategiska kostnader eller vinster fanns det för att återupprätta fler regementen?	28
7.1.4	Var detta det bästa valet under givna förutsättningar?	29
7.1.5	Resultat av den rationella modellen	29
7.2	Analys av förhandlingsmodellen.....	29
7.2.1	Vilka är ”spelarna”/ aktörerna i beslutet att återupprätta regementen?	29
7.2.2	Vilka faktorer skapar respektive aktörs uppfattning, valda handlingssätt och dennes ståndpunkt i frågan?.....	30
7.2.3	Vilka faktorer räknas för varje aktörs påverkan av val och handlingssätt?.....	30
7.2.4	Vilka kanaler finns det för aktörerna att komma fram till beslutet?	31
7.2.5	Resultat av förhandlingsmodellen.....	31
8	Slutsats	32
8.1	Förslag på vidare forskning.....	32
9	Referenser.....	33

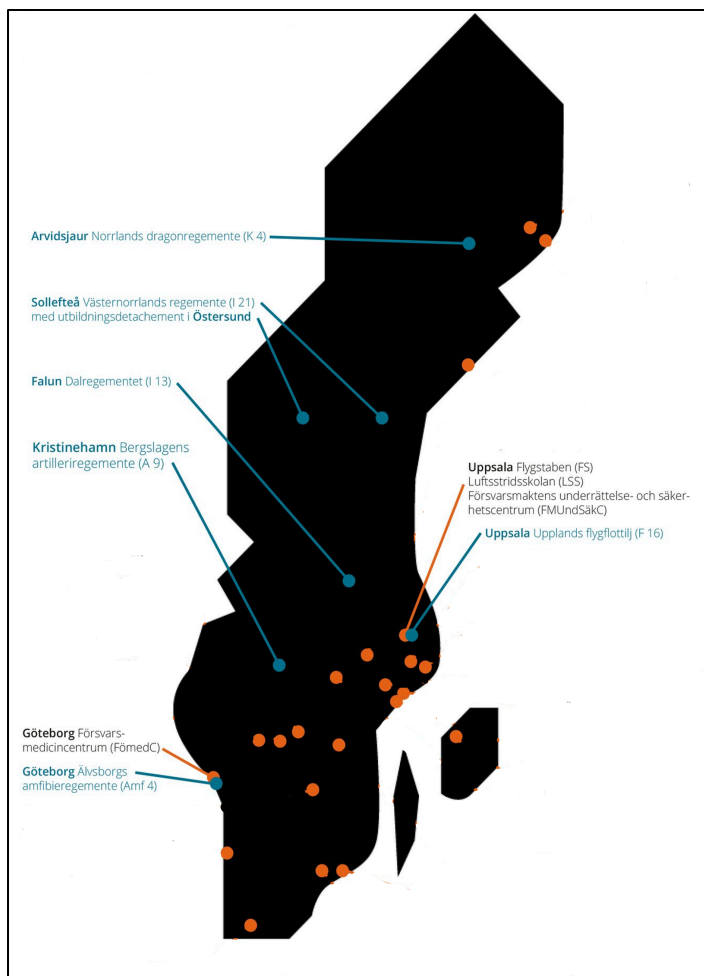
1 Inledning

Försvarsbeslut (FB), är enligt nationalencyklopedin, en fastställd plan för totalförsvarets organisation och utveckling under en viss tid, normalt fem år, och en inriktning för ytterligare fem år. Beslutet innehåller även ekonomiska ramar, olika prioriteringar i fred och inriktning för verksamhet i krig.

Försvarsbeslut, detta ord som så många gånger varit synonymt med neddragningar i verksamhet och nedläggningar av förband, har nu återigen blivit ett ord förknippat med en positivare ton med satsningar på Försvarsmakten. FB föregås av beredningar, rapporter, utredningar och underlag från Försvarsmakten. FB 2015 (regeringens proposition 2014/15:109) innebar en satsning på Försvaret, t ex en ökning av försvarsanslagen med 10,2 miljarder kronor under perioden 2016–2020. Beslutet hade förebådats av dåvarande Överbefälhavare (ÖB) Sverker Göransson's uttalande om en-veckas-försvaret (Holmström, 2012) samt dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldts uttalande på en presskonferens om att ÖB och Försvaret var ett särintresse (Dagens Nyheter, 2013). Försvarsbeslut 2020 innebär fler satsningar på Försvaret, där ibland återinrättandet av sex nya regementen och flottiljer, Norrlands dragonregemente (K4) i Arvidsjaur, Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg, Upplands flygflottilj (F 16) i Uppsala, Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn, Dalregementet (I 13) i Falun och Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå, med utbildningsdetachement i Östersund. Innan Försvarsbeslut 2020 hade Sverige 19 stycken regementen och flottiljer. I och med FB blev det en ökning med totalt 24 procent. Inom marinen blev det en ökning med 20 procent, inom flygvapnet blev det också en ökning med 20 procent medan inom armén blev det en ökning med 31 procent.

I Försvarsmaktens underlag för försvarspolitisk proposition lämnar Försvarsmakten en avrådan till att (åter)upprätta så många regementen och flottiljer inför FB 2020. För den oinvigde kan man tycka att detta är bra nyheter och Försvarsmakten skulle skatta sig lyckliga när det äntligen satsas på dem. De som har insyn i systemet förstår dock att Försvarsmakten växer plågsamt långsamt (enligt årsredovisningar från Försvarsmakten). Vid uppsättandet av nya regementen och flottiljer behövs personal för att bemanna grundorganisationen och krigsorganisationen.

Uppsatsen kretsar kring om beslutet som politikerna fattade var rationellt eller om det var andra saker som påverkade. Fortsatt i uppsatsen kommer jag att med hjälp av två teorier, från Allison & Zelikow, jämföra, analysera och försöka förklara varför Regeringen och Riksdagen valde att ändå genomföra en utökning av antalet regementen och flottiljer.

Figur 1, Karta över svenska regementen och flottiljer, referens baserad på FM.

1.1 Centrala begrepp och definitioner

Organisationsenheter (OrgE) - utgör grundorganisationen som i sin tur beskriver hur Försvarsmakten är organiserad i grundberedskap inte i krigsberedskap.

Grundorganisation – består av stående krigsförband och andra delar som behövs för förvaltning, produktion, utbildning, utveckling, upprätthålla beredskap och förbereda mobilisering av krigsorganisationen. Fastställs enligt bilaga 1 i Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten.

Lokalförsvarsskytte-/ territoriella skyttebataljon – Bemannas av personalreserv (värnpliktiga) ur fältarmén och innebär lätt infanteri (benämning på förband stridande till fots)(Motion 2015/16:32189).

Trefälssystemet – Systemet omfattar kategorierna officer, specialistofficer och gruppbefäl

1.2 Uppsatsens disposition

Inledningsvis avhandlas frågeställningen och hänvisar till tidigare forskning och avgränsningar som gjorts. Därefter går jag igenom bakgrunden och presenterar de teorier som avses användas samt beskriver dem. Därefter förklaras metoden och därefter beskrivs aktörerna som fanns vid tiden för beslutsunderlag togs fram till själva beslutet för att slutligen avhandla analyser och slutsatser.

2 Frågeställning

Min frågeställning är: *Varför upprättades nya regementen trots Försvarmaktens avrådan?*

2.1 Studiens syfte

Syftet med studien är att få en inblick i vad som påverkar svenska politiker i deras beslutsprocess kopplat mot gällande försvarsbeslut. Politikerna är folkvalda och har sin utbildning och arbetslivserfarenhet att luta sig tillbaka på vid sina beslut. De litar på personalen vid de olika departementen för sakkunskapen. Regeringskansliet består av Statsrådsberedningen, Förvaltningsavdelningen och elva stycken departementen. Regeringskansliet har mellan 4600 och 4800 anställda (beroende på vilken av de officiella hemsidorna som man tittar på), varav 200 stycken är folkvalda (www.regeringen.se/regeringskansliet/organisation). I sitt förslag till den försvarspolitiska propositionen (FM2019-20164:6) är Försvarmakten mycket tydlig i att de inte vill ha nya regementen: ”Försvarmakten är återhållsam med att föreslå upprättande av organisationsenheter på nya orter i perioden 2021–2025...” (FM2019-20164:6, s. 4), detta till trots valde politikerna att ge Försvarmakten i uppdrag att upprätta flera nya regementen. Ett antal fanns redan med på Försvarmaktens lista och där det med mycket lite kraft skulle kunna upprätta de nya regementena. I vissa fall bara ett till regemente/ flottalj på ett redan upprättat garnisonsområdet. Amfibieregementet (Amf 4) i Göteborg flyttar in där Försvarsmedicinskt centrum (FöMedC) huserar, tidigare Älvsborgs Garnision och Upplands flygflottalj (F16) i Uppsala flyttar in på Uppsala garnison där Luftstridsskolan och Flygstaben redan finns.

De slutsatser som studien kommer fram till kan nyttjas i framtiden för förståelse för hur politikerna fattar sina beslut i försvarsfrågor, framförallt kommer det finnas en uppsjö av val att göra inför ett Nato-inträde och även under tiden som Sverige blir en del i Nato. Fortsatt kan slutsatserna ge en fingervisning av hur delaktiga Försvarmakten kan vara vid beslutsfattning och hur tydliga de behöver vara i sina underlag till beslutsfattarna.

2.2 Tidigare forskning

Det finns exempel på tidigare forskning där politiker går emot forskning och fakta och fattar egna beslut.

Knowledge Resistance in High-Choice Information Environments, är en samlingsbok där de tar upp motstånd mot fakta (Strömbäck m. fl, 2022). Strömbäck m. fl (2022) sammanfattar motståndet mot fakta med att det är resultatet av komplex interaktion mellan individuella kognitiva processer, argument, sociala processer och vilken miljö, personerna är i. Dessa tendenser ses som osannolika att politikerna i Sverige har hamnat i, möjligen att det syns tendenser inom vissa partier (Interpellation 2017/18:218) men inte spritt på bred front inför Försvarsbeslutet.

I artikeln, Anchoring Sweden's Downsized Military: People's Attitude to, Knowledge About, and Trust in Our Military Defense (Wallenius m.fl., 2021) har de intervjuat 3000 personer om Försvarsmakten och skulle till del kunna förklara vad man anser om Försvarsmakten och där de kommer fram till att för att få folklig förankring, måste man kommunicera Försvarsmaktens resultat och nytta till allmänheten. Detta ligger mer på politikerna att förmedla till allmänheten än hur de tänker i sitt underlag till Försvarsmaktens organisation.

Den forskning som kommer närmast det som min frågeställning behandlar, beskriver situationen som: "...research is in fact highly valued by policymakers, and that it plays a crucial role in policymaking and political argumentation." (Boswell, C. 2009, s 7) och kommer fram till bland annat att vissa beslut är mer förknippade med expertis än andra, till exempel försvarspolitik och sjuk- och hälsopolitik . Detta ställer krav på beslutsfattarna att behöva påvisa sina forskningsreferenser eller grund för beslut, för att kunna tas på allvar (Boswell, C. 2009, s 241). Boswell påpekar dock att det finns variationer i hur man förväntas använda kunskapen som en källa till legitimering. En av dessa variationer är den eventuella rivalitet som finns mellan olika organisationer och organisationens uppfattade behov av att via kompetens. Beroende på om organisationen är tillräckligt självsäker så nedgår även behovet av att legitimera sin roll. Hon avslutar boken med att hon tycker att det är dags att släppa myterna med användandet av kunskaper och kunskap är inte ett sätt att anpassa politiken utan att den är en symbolisk resurs för att stödja riskabla beslut och stärka auktoriteten hos offentliga myndigheter. Jag har valt att inte använda denna forskningen på grund av att denna forskning fokuserar främst på kunskapen bakom besluten och nyttjar frågeställningen om invandringen i Storbritannien och nyttjar andra teorier än vad denna studien kommer att nyttja.

2.3 Avgränsningar

På grund av utrymmesbrist samt tid kommer studien behöva avgränsas. Först och främst avgränsas perioden som jag väljer att analysera till åren 2014–2022, detta då bl a Försvarsbeslutet 2015 kom 2014 och det sista regementet upprättades 2022. Studien kommer inte behandla det faktum att Sverige har ansökt om att bli medlem i försvarsalliansen Nato. Min frågeställning har som utgångspunkt Försvarsbeslutet som kom 2020 och då var inte Nato-frågan uppe för diskussion i den socialdemokratiska regeringen utan detta blev först ett faktum efter Rysslands invasion av Ukraina 24 februari 2022.

3 Bakgrund

Efter det kalla krigets slut 1990, har det från politikernas sida inte setts några direkta hot mot Sverige, därav påbörjades en massiv nedläggning av förband. FB 2000 (proposition 1999/2000:30) innebar en omorganisation av Försvarsmakten, där man kan läsa: ” Vi behöver en försvarsmakt som är betydligt mindre till sin volym än tidigare... ”(prop 1999/2000:30, s 13). Då man inte ser ett invasionsföretag, i syfte att ockupera Sverige, möjligt inom den närmaste tio-årsperioden, lades många förband och centra ned. 14 stycken

Försvarsområdesstaber (försvarsområde var ett militärt område på regional nivå och kunde innefatta flera län), sju stycken Brigader (varje brigad omfattar ca 5000 man), sex stycken regementen eller flottiljer och sju stycken förband för att räkna upp en del av det som lades ned. Detta innebar en minskning av regementen och flottiljer med 18 procent. I nästa FB, 2004, beskrev regeringen fortsatt det som osannolikt under överskådlig framtid, minst en tio-årsperiod, med ett militärt väpnat angrepp mot Sverige (prop 2004/05:5, s 25), därav en fortsatt nedläggning av förband, skolor och marinbaser. Ytterligare åtta stycken regementen eller flottiljer lades ned, en minskning med ca 30 procent. Kvar i Sverige fanns då endast 19 regementen och flottiljer, 11 regementen i Armén, fyra flygflottiljer och tre marina flottiljer och ett amfibieregemente.

För att få en större kontext i när de olika regementena och flottiljerna som denna studien handlar om påvisar nedanstående tabell när i tid respektive förband lades ner och när det var återupprättat.

Regemente/ Flottilj	Nedläggnings år	Återupprättat
Norrlands dragonregemente (K4), Arvidsjaur	2004	2021
Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4), Göteborg	2004	2021
Upplands flygflottilj (F 16), Uppsala	2003	2021
Dalregementet (I 13), Falun	2000	2021
Bergslagens artilleriregemente (A 9), Kristinehamn	2004	2022
Västernorrlands regemente (I 21), Sollefteå	2000	2022

Tabell 1 Nedlagda och nyuppsatta regementen i och med Försvarsbeslut 2020

De tre översta har varit aktiva på annat sätt, K4 som detachement till Boden och utbildade Arméns Jägarbataljon (bataljon består av mellan 500—1500 man). Amf

4 fanns sedan tidigare 17. Bevakningskompaniet och 13. Säkbataljon som detachement till Amf 1 Berga samt Försvarsmedicinsk centrum (FöMedC) (FM2019-20164:6, s 47). Vid F16 fanns sedan tidigare Luftstridsskolan (LSS) (FM2019-20164:6, s 37) och Flygstaben.

Två stycken rapporter har legat till grund för FB 2020, Värnkraft - Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025 och Motståndskraft - Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025, Försvarsmakten har även fått i uppdrag att redovisa underlag (Försvarsmaktens underlag för försvarspolitisk proposition 2021–2025) till FB 2020 baserat på de två föregående rapporterna. Till FB 2020 finns även Sammanställning av skillnader mellan Försvarsberedningens rapport Värnkraft (Ds 2019:8) och Försvarsmaktens underlag inför den försvarspolitiska propositionen m.m. (Fö2019/01212/MFI) men som i stort endast behandlar den ekonomiska ramen. Enligt tidigare förslag från Försvarsmakten om återhållsamhet, som kan läsas i kapitel 2.1, visar Försvarsmakten på tre orsaker till att inte rekommendera Regeringen att fortsätta med förslaget om fler OrgE, vilket kommer att behandlas under kapitel 6.

4 Teorier

Jag kommer utifrån två olika teorier analysera och komma fram till hur besluten har tagits. Teorierna presenterades för första gången i boken *Essence of decision. Explaining the Cuban missile crisis*. Boken handlar om titeln förklarar, om besluten som togs under Kuba-krisen på 1960-talet, där USA och Sovjetunionen spände sina muskler och hela världen inväntade nervöst ett tredje världskrig (Allison & Zelikow 1999, s. 1). Boken har kommit ut i två utgåvor, 1971 och 1999, orsaken till revideringen var att Allison fick ta del av hemligstämplade uppgifter som han saknade 1971. Detta gjorde även att den kritik som Allison fick utstå i den första upplagan av boken avtog. I boken har man tagit fram tre stycken teorier eller modeller för hur politiker, ledare eller nationer kommit fram till sina beslut. Teorierna är Rational Actor (modell 1), Organizational Behaviour (modell 2) och Governmental Politics (modell 3). I den första modellen antar man att besluten som tas är baserade på rationellt beteende och inte bara på intelligens (Allison & Zelikow 1999, s. 14–15). Modellen ger frågeställaren en grund i hur man tänker men måste kompletteras med någon av de två andra modellerna (Allison & Zelikow 1999, s. 392). Modell 2 belyser organisationens rutiner, det vill säga hur man koordinerar den stora massan av individer till att lösa uppgifter enligt stående rutiner (standard operating procedures enligt boken) (Allison & Zelikow 1999, s. 143). Modell 3 förklarar att när ett antal spelare/ politiker/ aktörer träffas för att komma fram till ett beslut, blir oftast resultatet ett annorlunda än vad de först individuellt trodde. I denna modellen ses inte varje beslutsfattare som en ensam rationell beslutsfattare utan som en del i något större, där man får ge och ta i syfte att komma fram till beslutet (Allison & Zelikow 1999, s. 255–258).

De teorierna som kommer att nyttjas är Rational Actor Model och Governmental Politics Model. De är mest lämpliga i syfte att besvara frågan. Orsaken till att inte modell 2 nyttjas är på grund av att min studie inte kommer att beröra de standardrutiner som finns vid beslutsfattning utan utgå från att besluten är rationella och besluten som tagits har varit med hjälp av fler än en individ. Teorierna som nyttjas diskuteras i detalj nedan.

4.1 Rational Actor Model

Enligt denna modellen så försöker man att räkna ut hur regeringar eller nationer kommer att agera rationellt utifrån omvärldsläget enligt fyra olika grundkoncept (Allison & Zelikow 1999, s. 18):

Mål och målsättningar	Vilka målsättningar (vinster) kommer beslutsfattaren göra utifrån alla de konsekvenser som finns, både positiva och negativa. Alla alternativ rankas utifrån de sammantagna konsekvenserna och vinster som kan göras.
Alternativ	Den rationella beslutsfattaren måste välja utifrån olika alternativ i en given situation.
Konsekvenser	Utifrån de olika alternativen måste beslutsfattaren fastställa en eller ett antal konsekvenser som inträffar beroende på alternativen. Utfallet av de beslut som tas, avgörs hur väl man har analyserat konsekvenserna. Analysen görs genom antaganden av olika händelseförlopp/konsekvenser
Val	Valet faller på det alternativ som rankas högst utifrån vinstgivande konsekvenser.

Tabell 2, Grundkoncept enligt Rational Actor Model baserat på Allison & Zelikow, 1999

Frågeställningar som nyttjas i denna modell är:

1. Vad är målet eller vilka omständigheter uppfattar staten som hot och möjligheter?
2. Vad/ vilka är statens mål?
3. Vad/ vilka är det objektiva eller upplevda alternativen att hantera frågan?
4. Vad/ vilka är de objektiva eller upplevda strategiska kostnaderna eller vinsterna vid varje val?
5. Vad/ vilket är statens bästa val under dessa givna förutsättningar? (Allison & Zelikow 1999, s. 389–390)

Fortsättningsvis kommer denna modellen benämnas som den Rationella modellen.

4.2 Governmental Politics Model

Enligt denna modellen anses det vara förklarat när frågeställaren kommit fram till vem som gjorde vad mot vem, som gjorde att denna gav efter (Allison & Zelikow 1999, s. 6). Paradigmet för att kunna applicera denna modell är uppdelad i sex stycken delar:

<p>Grundenhet för analys: Regeringsåtgärder som politiskt resultat.</p>	<p>Politiskt i den mening att aktiviteten där beslut och åtgärder mynnar ut, kan bäst kännetecknas som förhandling via standardiserade kanaler via medlemmar av regeringen. Resultatet är inte valt som en lösning på ett problem utan snarare som en kompromiss, konflikt och förvirring av tjänstemän med olika intressen och olika inflytande.</p>
<p>Organiserade begrepp utifrån fyra stycken frågor.</p>	<p>Vem spelar? Vilka faktorer skapar spelarens uppfattning, handlingssätt och ståndpunkt? Vad avgör varje spelares påverkan på resultatet? Hur kombinerar spelet spelarnas ståndpunkter, inflytande och drag för att skapa regeringsbeslut och åtgärder?</p>
<p>Dominant slutsatsmönster</p>	<p>Om en nation agerade, var handlingen resultatet av förhandlingar mellan individer och grupper inom regeringen. Förklaringskraften hos denna modell uppnås genom att tydliggöra spelet och visa på: Fastställda kanaler, positionerna, spelarna, spelarnas preferenser och den dragkamp som blev resultatet. Om resultatet blev till på grund av en individ eller en grupp, försöker modellen specificera spelet som gjorde att det blev en framgång.</p>
<p>Grundläggande förutsättningar</p>	<p>För att klarlägga de grundläggande förutsättningarna bör man se det som poker. Man behöver veta reglerna, hur skickliga spelarna är, vilket rykte har spelarna om sig,</p>

	vilka kort man får, hur respektive spelare spelar (bluffar eller spelar säkert).
Specifika förutsättningar	Användandet av våld i kriser: Enligt Allison som grundar påståendet från USA, är det mer troligt att man kommer att vända sig till våld i befattningarna President eller Chef för CIA eller Försvarsminister. Kraftfulla åtgärder är mer troliga om åtgärden beskrivs som en gradvis ökande åtgärd. Inga militära åtgärder kommer att genomföras utan att den militära delen har frågats.
Bevis	Information angående detaljerna i skillnader mellan uppfattningar och prioriteringar inom en regering kan endast komma till ytan genom en grundlig analys. Tydliga förteckningar om vilka som köpslog och om vad som resulterade i en lösning är svåra att få tag på och kräver då att man får informationen från spelarna själva. Detta i sin tur är problematiskt då minnen blir färgade av utgången och komplexa berättelser blir förenklade. Dokumenterat material såsom protokoll skapar den grundläggande tavlan medan annan information adderar färgerna.

Tabell 3, Grundläggande paradig för att använda Governmental Politics model, baserat på Allison & Zelikow, 1999, s 294–313

Ett förtydligande av begreppsfrågorna från ovanstående paradig:

1. Vilka är ”spelarna”/ aktörerna? Det vill säga vems värderingar och synsätt spelar roll vid formandet av val och handling?
2. Vilka faktorer skapar respektive aktörs uppfattning, valda handlingssätt och dennes ståndpunkt i frågan?
3. Vilka faktorer räknas för varje aktörs påverkan av val och handlingssätt?
4. Vilka kanaler finns det för de fastställda processerna att sammanfoga/ förhandla om uppfattningar, preferenser och ståndpunkter till beslut? (Allison & Zelikow 1999, s. 390)

Fortsättningsvis kommer denna modellen benämnas som Förhandlingsmodellen.

5 Metod

Den metod som kommer att nyttjas under denna studien är teorikonsumerande, dvs med två teorier försöka förklara utfallet (Esaiasson m.fl. 2017, s 110). Genom att jämföra analyser nyttjar man kongruensanalys, där det handlar om att utveckla den kausala mekanismen och tydliggöra på vilket sätt den oberoende variabeln påverkar den beroende (Esaiasson m.fl. 2017, s 107). Då det saknas tillräckliga villkor för att studien skulle vara deterministisk blir således denna studie probabilistisk, om X gäller så ökar sannolikheten att Y inträffar (Esaiasson m.fl. 2017, s 121).

5.1 Analysmetod

För att överhuvudtaget välja kongruensanalys skall man fråga sig: Kan vald teori förklara utfallet bättre än någon annan teori eller förklarar vald teori det som ingen annan teori förklarar? Utöver detta finns det två subgrupper till kongruensanalysen, står teorierna i kontrast till varandra eller kompletterar teorierna varandra (Blatter & Haverland 2012, s 145). Orsaken till vald analysmetod är att i kongruensanalys startar man med en teori som skall förklara ett särskilt utfall. För att det skall vara en övertygande kongruensanalys måste den innehålla mer än en teori (Blatter & Haverland 2012, s 173). Frågan som forskaren dessutom ställs inför är hur många teorier som skall väljas. Analysen kan sammanfattas som tre steg:

1. Jämför empirin med en teori
2. Jämför empirin med en annan teori
3. Jämför resultaten av 1 och 2 och dra slutsatser om de jämförande fördelarna mellan teorierna.

Resultatet av kongruensanalysen kan antingen användas som argument att den ena teorin är bättre än den andra eller att teorierna kompletterar varandra och kan användas för att utveckla nya teorier eller teoretiska synteser (Blatter & Haverland 2012, s 204).

5.2 Hypoteser

I syfte att kunna ställa de rätta frågorna, väljer jag att skapa två hypoteser.

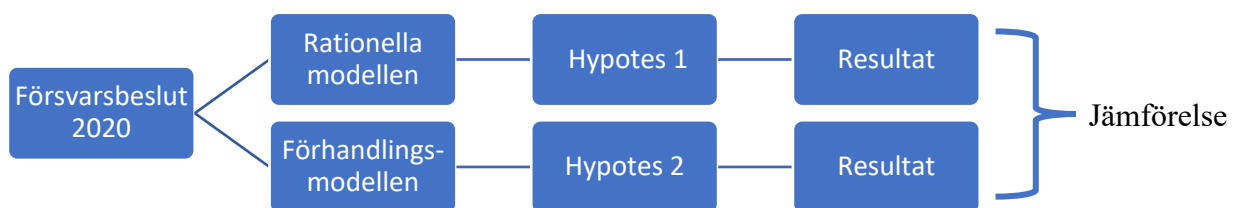
Hypotes 1, den rationella hypotesen: Beslutet att återupprätta sex nya regementen var baserat på att skapa fler utbildningsplatser.

Hypotes 2, Förhandlingshypotesen: Beslutet med att återupprätta sex nya regementen var ett resultat av förhandlingar med olika spelare/ aktörer i syfte att försöka främja egna intressen.

5.3 Operationalisering

För att pröva hypoteserna kommer jag att genomföra en operationalisering och därmed komma fram till ett resultat (Esaiasson m.fl. 2017, s 56).

Utifrån Försvarsbeslut 2020 nyttjas mina respektive framställda teorier till att testa mina hypoteser om frågan. Därefter kommer resultatet att analyseras och jämföras och därefter komma fram till en slutsats.

Figur 2, Operationalisering av studien

5.3.1 Operationalisering av den rationella modellen

Utifrån att kunna nyttja hypotes 1 (att återupprätta sex nya regementen var baserat på att skapa fler utbildningsplatser) innebär det ett behov att förändra frågeställningarna som gäller för Allison's första modell:

1. Vad var målet med beslutet att upprätta fler regementen?
2. Vilka var alternativen om man inte skulle återupprätta regementen?
3. Vilka strategiska kostnader eller vinster fanns det för att återupprätta fler regementen?
4. Var detta det bästa valet under givna förutsättningar?

5.3.2 Operationalisering av förhandlingsmodellen

Utifrån att kunna nyttja hypotes 2 (att återupprätta sex nya regementen var ett resultat av förhandlingar med olika spelare/ aktörer i syfte att försöka främja egna intressen) så förändras frågeställningarna i Allison's tredje modell:

1. Vilka är "spelarna"/ aktörerna i beslutet att återupprätta regementen?
2. Vilka faktorer skapar respektive aktörs uppfattning, valda handlingsätt och dennes ståndpunkt i frågan?

3. Vilka faktorer räknas för varje aktörs påverkan av val och handlingsätt?
4. Vilka kanaler finns det för aktörerna att komma fram till beslutet?

5.3.3 Aktörer

Teorierna kräver att aktörer och/ eller intressenter, som låg bakom beslutet, identifieras för att kunna nyttjas. Detta kommer att behandlas under nästa kapitel.

5.4 Källor

I studien kommer det att användas primärkällor bestående av officiella dokument så som Försvarsbeslut, Årsredovisningar från Försvarsmakten, Regleringsbrev samt budgetunderlag. Rapporter från statliga myndigheter kommer också att nyttjas, där det är lämpligt, även protokoll från försvarsutskottet och försvarsberedningen. I det fallet det kommer att nyttjas sekundärkällor, kommer det att användas tidningsartiklar och rapporter från nyheter mellan tiden 2014 och 2022. Utifrån källkritik kommer jag att nyttja mig av Ädel-OST = Äkthet, Oberoende, Samtidighet och Tendens (Esaiasson m.fl. 2017, s 288). Då studien kommer nyttja sig av officiella dokument, är bedömningen att eventuella brister som kan finnas i dessa dokument utifrån äkthet, oberoende samtidighet eller tendens väldigt låg till obefintlig.

6 Empiri

I detta kapitel avser jag redogöra för de olika aktörerna och intressenterna som var kopplade till Försvarsbeslutet.

6.1 Riksdagen

Vid tillfället för FB 2020 bestod Riksdagen av åtta partier med mandatfördelningen enligt följande. Socialdemokraterna (100), Moderaterna (70), Sverigedemokraterna (62), Centerpartiet (31), Vänsterpartiet (28), Kristdemokraterna (22), Liberalerna (20) och Miljöpartiet (16) (val.se, 2023). Efter valet 2018 hade inte den röd-gröna sidan bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet någon majoritet och en utdragen process med att godkänna Stefan Löfven som statsminister inleddes den 25 september 2018 med att Riksdagen röstade mot honom. Det skulle ta ungefär fyra månader för Stefan Löfven att bilda en Regering och fick ta hjälp av Centerpartiet och Liberalerna i det som kom att kallas januari-avtalet. Den gamla Alliansen bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna hade gått i kras. Vid sidan av samtliga partier stod ensamt Sverigedemokraterna.

I Riksdagen debatterades det vid ett antal tillfällen innan Försvarsbeslutet lades fram som proposition inför Riksdagen. Bland annat debatterades det faktum att fyra borgerliga partier (M, KD, L och C) valde att inte skriva under Försvarsberedningens slutrapport Värnkraft på grund av bristande finansiering (Riksdagens protokoll 2018/19:101). I debatterna som har förts har det inte framkommit något om beslutet av antal OrgE.

6.2 Regeringen

Regeringen vid makten var en minoritetsregering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Enligt ovanstående krävdes en överenskommelse eller avtal för en regeringsbildning och för att få en majoritet behöver Regeringen även samarbeta med Vänsterpartiet. Tillsammans har dessa fem partier 194 mandat, detta samarbete var bräckligt och krävde samarbeten över blockgränserna vilket skulle visa sig längre fram i mandatperioden. Några exempel på detta bräckliga samarbete, Liberalerna röstade för misstroendeförklaringen av Socialförsäkringsministern och Centerpartiet valde att lägga ner sina röster (Protokoll 2018/19:96), den 10 maj 2019 lämnar Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna

försvarsberedningen (Gummesson, J, 2019) och till exempel när den nya statsministern Magdalena Andersson skulle röstas fram, valde Centerpartiet att rösta för henne men i samma dag fälla Regeringens budget och rösta för Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraternas budget (Rosell, R, 2021). Under tiden för Försvarsbeslutet var Stefan Löfven statsminister och Peter Hultqvist Försvarsminister.

Försvarsbeslutet 2020 som Regeringen lade fram till Riksdagen 15 oktober 2020 grundade sig i två rapporter från Försvarsberedningen benämnda Motståndskraft och Värnkraft samt en rapport från Försvarsmakten och en Promemoria där skillnaderna mellan Försvarsberedningens Värnkraft och Försvarsmaktens underlag tydliggjordes. Mer om rapporterna kommer under respektive aktör.

6.2.1 Försvarsbeslut 2020

Propositionen för totalförsvaret är i folkmun Försvarsbeslutet. Detta FB innehåller ett antal förslag om bland annat ett övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för det militära och civila försvaret, den nya inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation, förändringar i Försvarsmaktens grundorganisation samt ett antal lagändringar. Dessutom innehåller FB Regeringens bedömning avseende den säkerhetspolitiska utvecklingen, den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken inklusive de internationella samarbetena.

Regeringen bedömer det säkerhetspolitiska läget som försämrat och att det har försämrats över tid och tydliggör: *”Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att militära maktmedel eller hot om sådana kan komma att användas mot Sverige.”* (Prop. 2020/21:30, s 26). De konstaterar även att bilaterala och multilaterala samarbeten bör fördjupas, dock konstaterar de att säkerhetslinjen för Sverige ligger fast och att Sverige inte är med i någon allians. Hoten mot Sverige bekämpas bäst med samarbeten och samverkan med andra länder. Totalförsvaret skall utformas utifrån att kunna möta ett väpnat angrepp på Sverige. De beskriver totalförsvaret som krigsavhållande på grund av dess styrka, sammansättning, ledning, beredskap och uthållighet. Krigsavhållande är ett uttryck som inte har nyttjats sedan 1960-talet, vilket beskrivs som en begränsad men relevant ambition för ett svenskt konventionellt försvar (Andrén, K. 2018). Totalförsvarsplanering har återupptagits och Försvarsmakten har under en tid inriktats mot nationellt fokus och Sverige måste fortsätta förstärka totalförsvaret.

Den ekonomiska grunden för det militära försvaret innebär en ökning av anslagen. Regeringen påpekar hur viktigt det är att tilldelad ekonomi är tillräcklig ekonomi, fördyringar skall få konsekvenser inom de områden där de uppstår. Försvarsberedningen har fått i uppdrag att genomföra en kontrollstation 2023 i syfte att kontrollera att förstärkningen och kostnadsutvecklingen är i fas enligt nedanstående tabell (läses som miljarder).

	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Ekonomisk ram enligt budgetproposition 2021</i>	66,1	66,1	66,1	66,1	66,1
<i>Aviserade anslagsförändringar före 2019</i>				0,5	0,6
<i>Aviserade ökningar i budgetpropositionen för 2020</i>		5	10	15	201
<i>Aviserade ökningar i FB 2020</i>				1	2
Ny Ekonomisk ram	66,1	71,1	76,1	82,6	88,7

Tabell 4, Ekonomisk ram för det militära försvaret 2021–2025, ur Prop. 2020/21:30, s 91

Senast 1 januari 2023 skall det upprättas en ny myndighet för uppföljning och utvärdering av verksamheten i totalförsvaret.

Enligt propositionen måste det militära försvaret fortsätta stärkas och den operativa förmågan ökas. För att utforma och dimensionera det militära försvaret så föreslås att en ny krigsorganisation organiseras från och med 1 januari 2021. Den nya organisationen skall inte tillföras någon ny material eller innebära en ökning av personal under uppstarten utan skall fyllas upp under 2020-talet. På grund av de långa ledtiderna som är kopplat till anskaffning av materiel, uppbyggnaden av infrastruktur och personalförsörjningen bedöms inte den nya krigsorganisationen vara uppfylld och färdig förrän 2030 dock trycker Regeringen på att organisationen ska vara färdig så fort som möjligt.

För arméns krigsorganisation skall denna förstärkas för att öka förmågan att kunna möta ett väpnat angrepp. De två existerande brigaderna skall organiseras som mekaniserade brigader och man skall påbörja organiseringen av en tredje mekaniserad brigad samt en reducerad motoriserad brigad och förstärka förbanden på Gotland. Utöver detta skall det organiseras en divisionsstab med tillhörande understödsförband.

Marinen skall bland annat öka antalet ubåtar från fyra till fem (genom att vidmakthålla en tredje ubåt ur Gotlandsklassen). Anskaffning av nya ytstridsfartyg ska ske från och med 2026 och under tiden fram till 2030 är inriktningen att två nya fartyg skall vara levererade. En till amfibiebataljon organiseras samt föreslås att två marina basbataljoner etableras.

Flygvapnet skall vidmakthålla sina sex stridsflygdivisioner genom att bibehålla sina JAS 39 C/D parallellt som förbandssättning av JAS 39 E sker. För att förstärka divisionernas förmåga till verkan kommer ytterligare jaktrobotar med tillhörande uppdragsutrustning anskaffas. Deras telekrigsförmåga skall stärkas och en ny sjömålsrobot med viss markmålsförmåga skall tillföras samt bör långräckviddig bekämpningsförmåga anskaffas och tillföras 2026—2030.

Hemvärnet behöver förstärkas materiellt med fordon, sensorer och mörkermateriel och Specialförbanden skall fortsätta att utvecklas mot nationellt försvar.

Regeringen konstaterar att med en förstärkt krigsorganisation behövs det även en utökning av grundorganisationen med ett utökat personalbehov. I den nya krigsorganisationen kommer det att finnas ca 90 000 befattningar att jämföra med den organisationen som finns nu med ca 60 000 befattningar (2020). Grundutbildningsvolymerna ska succesivt öka från 4500 värnpliktiga per år (Försvarsmakten 2020) till 8000 värnpliktiga per år. För att öka kapaciteten att mönstra och ta ut fler individer så föreslås en etablering av ett tredje prövningskontor. De anser att nya grundorganisationsenheter kan vara motiverade av geografiska, beredskaps- och utbildningsskäl samt att militär närvaro på olika platser i landet bidrar till en folkförankring av försvaret. Enligt tidigare så föreslår de att sex nya OrgE återupprättas i Arvidsjaur, Göteborg, Uppsala, Falun, Sollefteå (med ett detachement i Östersund) och Kristinehamn.

6.2.2 Förändringar i grundorganisationen

Enligt försvarsberedningens förslag om etablering av två mindre regementen för grundutbildning av territoriella skyttebataljoner där de anger att Falun, Härnösand, Sollefteå och Östersund har visat intresse för försvarsmaktsverksamhet. Utifrån beredskaps- och militärgeografiska skäl anser regeringen att ytterligare regementen återupprättas. I Falun upprättas Dalregementet (I 13) i syfte att utbilda två lokalförsvarsskyttebataljoner för skyddet av förbindelserna till Oslo och skyddet av viktiga totalförsvarsanläggningar. Regeringen ger även Försvarsmakten i uppdrag att redovisa hur hemvärnsverksamheten kan utvecklas och stärkas. I Sollefteå upprättas Västernorrlands regemente (I 21) i syfte att även där utbilda två stycken lokalförsvarsskyttebataljoner för skyddet av förbindelserna till Trondheim. Till detta regemente skall även ett utbildningsdetachement (Jämtlands fältjägarbataljon) förläggas till Östersund i syfte att utbilda grundförsvarspliktiga tillsammans med regementet i Sollefteå. Regeringen anser att det är viktigt att förstärka den militära närvaron i fredstid i Östersund, då denna anses vara av strategisk vikt och betydelse för Försvarsmaktens framtida utveckling (Prop. 2020/21:30, s 114–118).

6.3 Försvarsutskottet

Försvarsutskottet bereder ärenden som rör totalförsvaret, samhällets räddningstjänst, åtgärder som rör samhällets sårbarhet, kärnteknisk säkerhet och strålskydd, sjö- och kustbevakning och anslag inom utgiftsområde 6 (Försvar och samhällets krisberedskap). Under tiden för propositionen satt Beatrice Ask (M) som ordförande i försvarsutskottet och Niklas Karlsson (S) var vice ordförande. Beatrice Ask avgick 2019-12-31 och ersattes av Pål Jonsson från och med 2020-01-01.

Under verksamhetsåret 2018/19 samt 2019/20 var det inga direkta åtgärder tagna från försvarsutskottet utan de avvaktade försvarsberedningens slutrapport. Under verksamhetsåret 2020/21 lämnade försvarsutskottet ett betänkande avseende FB 2020 (Försvarsutskottets betänkande 2020/21:FöU4), där de biföll regeringens förslag om de övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för både det civila och det militära försvaret, inriktningen för krigsorganisationen, förändringar i grundorganisationen och ett antal lagändringar.

6.3.1 Försvarsutskottets ställningstagande avseende förändringar i grundorganisationen

Utskottet delar bedömningen att en förstärkt krigsorganisation behöver en utökad grundorganisation. Utskottet anser att en militär närvaro runt om i landet bidrar till en folkförankring av försvaret. De tycker att Regeringens motivering avseende militärgeografiska skäl samt ur ett beredskapshänseende är god och bifaller denna. Till utskottets ställningstagande fanns det ett antal reservationer, närmare bestämt 54 stycken varav endast en som behandlade en utökad grundorganisation. Reservationen utgick från Vänsterpartiet och menar på att det inte är önskvärt att upprätta fler regementen i Mellansverige utan Försvarsmakten bör växa på de orter där det redan finns verksamhet. De trycker på att detta borde vara det mest effektiva utifrån ekonomiska ramar och personalförsörjning. Vänsterpartiet antyder att regionalpolitik har fått spela en allt för stor roll i de förhandlingar som Regeringen gjort med sina samarbetspartier. Slutligen menar Vänsterpartiet att riksdagen bör avslå regeringens förslag angående återinrättandet av Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn, Dalregementet (I 13) i Falun och Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå (motion 2020/21:3743 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V), s 19). Det fanns två andra reservationer som rörde en förstärkning av grundorganisationen, Totalförsvarsmotion Motion 2020/21:877 av Roger Richthoff m.fl. (SD) och Ett starkt svenskt försvar Motion 2020/21:3443 av Pål Jonson m.fl. (M). Bägge motionerna rör upprättandet av en till militärhögskola, samt från den ena ett förslag på att lokaler som tillhör Försvarsmakten inte får avyttras utan godkännande av Regeringen (Motion 2020/21:3443).

6.3.2 Sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Vid ett antal tillfällen var försvarsutskottet sammansatt med utrikesutskottet. Under 2018/19 lämnade de tre betänkanden angående fortsatt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan, fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak samt svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali. 2019/20 lämnades fem betänkanden som rörde det fortsatta svenska deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan, fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak, svenskt deltagande i Förenta

nationernas stabiliseringsinsats i Mali, svenskt deltagande i militär insats för stärkt säkerhet i Mali och operativt militärt stöd mellan Sverige och Finland.

6.4 Försvarsberedningen

Försvarsberedningen är ett forum mellan regeringen och de politiska partierna i riksdagen i syfte att genomföra konsultationer och nå så bred enighet som möjligt i utformningen av svensk försvars- och säkerhetspolitik. Försvarsberedningen är ett organ för att lyfta blicken från dagsaktuella frågor, de analyserar viktigare förändringar i den internationella utvecklingen. Framför allt utvecklingen i Europa och i Sveriges närområde. Beredningen kan därefter lägga fram vilka konsekvenser som det får för Sveriges försvar. Genom att ha öppna möten, hearings och samtal säkerställs det att beredningens arbete är öppet och transparent.

Försvarsberedningen fick den 9 januari 2017 i uppdrag att genomföra en analys om utvecklingen i närområdet och därefter lämna förslag för totalförsvarets inriktning 2021—2025. Den försvarspolitiska inriktningen som lades vid förra försvarsbeslutet (FB2016) skulle ligga fast och utgöra grunden för förslagen. 1 februari enades försvarsberedningen om att genomföra en delrapport rörande endast det civila försvaret och en slutrapport som rör det militära försvaret. I inledningen skrivs det att de skall ses som en helhet. Nedan kommer jag att beskriva innehållet i de två rapporterna och det som berör Försvarsmaktens grundorganisation. Försvarsberedningen som skrev bägge rapporterna bestod av Björn von Sydow som ordförande och övriga deltagare var näst intill samma personer. Av de 13 som skrev delrapporten saknades endast en person vid skrivandet av slutrapporten (Stig Henriksson (V)). Avvikit under skrivandet av slutrapporten hade Niklas Karlsson (S) och Mikael Jansson (SD) ersattes av Roger Richthoff (SD).

6.4.1 Motståndskraft - Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025

Enligt ovan så läggs fokus på det som kommer att beröra Försvarsmaktens grundorganisation, vilket i denna delrapport kommer att bli det militärstrategiska läget och viktiga geografiska områden.

Försvarsberedningen konstaterar att, med anledning av utvecklingen av bland annat långräckviddiga bekämpningssystem och sensorer, operationsområdet i en militär konflikt i Norra Europa sträcker sig från Grönland till centrala Ryssland. Den skandinaviska halvön och Finland samt det norska havet är viktiga på grund av att det skapar ett operativt djup som Ryssland anser sig sakna för sitt försvar. Ryssland kan anse sig behöva möta militära operationer i hela detta område om de riktar sig mot området kring Moskva och Sankt Petersburg samt de baserna på Kolahalvön med nukleär andraslagsförmåga. Att utöka sitt operationsområde till

Finland, skandinaviska halvön och norska havet skulle avsevärt försvåra en Nato-ledd försvarsoperation av de östra Natomedlemmarna inklusive Estland, Lettland, Litauen och Polen. Det är avgörande för en rysk framgång att etablera ett större operativt djup med en framskjuten operativ förmåga i händelse av krig i norra Europa.

I vårt närområde i händelse av kris eller krig kommer det finnas olika men delvis överlappande militärstrategiska områden. De viktiga områdena definieras av hur aktörerna ser på sina egna intressen och på andra aktörers strategiska intressen och agerande.

Ur svenskt perspektiv är givetvis Stockholmsområdet av central strategisk betydelse, där regeringen, riksdagen och andra viktiga aktörer och myndigheter finns samt finns det en stor koncentration av befolkningen. Förbindelserna västerut är avgörande för att Sverige skulle kunna motstå ett angrepp och få hjälp av tredje part. De förbindelserna är även viktiga för Finland i händelse av kris eller krig i närområdet. De tre viktigaste förbindelserna västerut är västkusten och Göteborg, västra Svealand till Oslo-området och via Jämtland- och Norrbottens län till hamnarna i Trondheim och Narvik i Norge. Öresundsbron är av vikt men bedöms få stora begränsningar i händelse av ett krigsfall. Hamnen i Göteborg är idag av stor betydelse för Norge, Sverige och Finland. Fortsättningsvis i Sverige är initialt marina baseringsområden, flygbaser, koncentrationsområden och koncentrationsvägar för arméstridskrafter viktiga.

Ur ett Nato-perspektiv är Östersjön och dess inlopp vitalt för att stärka försvaret i de östra länderna. För att skapa handlingsfrihet och möjliggöra operationer i norra Europa behövs ett framskjutet luftförsvaret, både mark- och fartygsbaserat luftvärn och flygplan. Då är Gotland, Bornholm, inloppet till Östersjön och västkusten viktiga för Natos försvar. För att kunna genomföra en framgångsrik försvarsoperation i Baltikum skulle det underlätta att kunna basera stridskrafter i södra och mellersta Sverige samt södra Norge.

I händelse av krig mellan Ryssland och Nato är det troligt att Ryssland kommer försöka reglera av Baltikum och Östersjön genom att besätta de stora öarna som finns och för att skydda en operation i Baltikum basera ut långräckviddiga bekämpningssystem. Ryssland har även intressen kopplat till den Norra flottans baser och den nukleära andraslagsförmågan operationsbaser i norra ishavet. Om Ryssland upplever att dessa områden kan vara hotade, skulle de kunna genomföra militära operationer i norra Sverige och Finland för att åstadkomma en skyddszon kring Kolahalvön.

Försvarsberedningen sammanfattar de strategiskt viktiga områdena som Stockholmsområdet, Gotland, Öresundsregionen, västkusten med Göteborg, västra Svealand samt delar av Jämtlands- och Norrbottens län.

6.4.2 Värnkraft - Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025

Utifrån arméns organisation bedömer Försvarsberedningen att det vid varje grundorganisationsenhet (normalt ett regemente) grundutbildas en halv bataljon

årligen till fältförbanden. Vid specialtrupsregementena (luftvärn, artilleri, ingenjör, ledning och träng (logistik)) kommer grundutbildningsbehovet vara större på grund av att det är färre sådana regementen. Utöver detta skall det utbildas värnpliktiga till de territoriella förbanden. Försvarsberedningens förslag innebär en total utbildningsvolym som överstiger dagens volymer. I Arvidsjaur utbildas två stycken norrlandsjägarbataljoner och med ett utökat ansvar föreslås att K4 återupprättas som regemente. På Gotland och P18 föreslås en utökning av utbildningskapaciteten för att täcka utbildningsbehoven för Gotlandsgruppen (hemvärn) inklusive territoriella förband. Enligt rapporten behövs det utbildas artilleriförband i den södra delen av Sverige och skall nyttja befintlig infrastruktur och skjutfält i Kristinehamn och Karlskoga. Utifrån detta behövs det etableras två nya mindre regementen (grundorganisationsenheter) på grund av geografiska-, beredskaps- och utbildningsskäl. Vid respektive regemente bör det utbildas cirka 200–250 stycken värnpliktiga per år. De värnpliktiga bör rekryteras regionalt för att bland annat säkerställa en hög beredskap vid krigsförbanden. Falun, Härnösand, Sollefteå och Östersund har visat intresse för etablering av Försvarsverksamhet. Beslutet om var dessa regementen skall lokaliseras lämnas till Riksdagen att fatta.

För marinens grundorganisation lämnar Försvarsberedningen förslag på att amfibieregementet (Amf 1) omorganiseras och delar skall omlokalisera till Göteborg och återupprätta ett regemente på västkusten. Beredningen föreslår även att det etableras en organisation för marinens taktiska logistik. Lokaliseringen av denna organisation bör ske utifrån ett världlandsstödsperspektiv.

För flygvapnets grundorganisation föreslås att organisationsenheten Luftstridsskolan i Uppsala omorganiseras till Upplands flygflottilj (F16). Beredningen bedömer att Uppsala har förutsättningar för att kunna utvecklas till en flygflottilj med permanent basering av stridsflyg. Även här föreslår beredningen att en organisation för flygvapnets logistik etableras och även här bör lokaliseringen ske utifrån ett världlandsstödsperspektiv.

6.5 Försvarsmakten

Försvarsmakten genomför perspektivplanering när de skall föreställa sig framtida konflikters karaktärer, insatsmiljöer 20 år i framtiden och militärstrategiska trender. ÖB under denna tiden var Micael Bydén, det sätt att berätta hur han ser på framtiden och omvärlden är genom perspektivplanering och slutsatserna därav. Den perspektivstudie som behandlas utifrån försvarsbeslut 2020 är Slutlig redovisning av perspektivstudien 2016–2018 (FM2015-13192:15). Utöver denna rapport så behandlades FB 2020 i Försvarsmaktens underlag för försvarspolitisk proposition 2021—2025.

6.5.1 Slutlig redovisning av perspektivstudien 2016—2018

Samtliga nedslag i denna rapport kommer att utgå ifrån tillväxt intill 2025.

Utifrån arméstridskrafterna prioriteras slutförandet av organiseringen av de två brigadstrukturerna, uppbyggnaden av den tredje brigaden, stridsgrupper på Gotland och i Stockholmsområdet. Befintliga organisationsenheter skall anpassas för att kunna hantera en ökad grundutbildningsvolym. Inledningsvis bör detta prövas genom att funktionsbataljoner samlokaliseras med brigadplattformar. Efterhand som värnpliktsvolymerna ökar bör det sättas upp nya organisationsenheter på platser som är både operativt fördelaktiga och rekryteringsfrämjande.

Marinstridskrafterna skall prioritera anskaffning och omsättning av fartygssystem samt utökning av antalet amfibiebataljoner. Likaså som hos arméstridskrafterna anpassas nuvarande organisationsenheter till att hantera ökade utbildningsvolymerna.

Flygstridskrafterna prioriterar uppbyggnaden av två stridsflygdivisioner (fyra till sexton flygplan per division), fyra utvecklade flygbasområden, en UAV-division (Unmanned Aerial Vehicle), ytterligare en stridsledningsbataljon samt omsätta det flygburna sensorsystemet och rörliga sensorkompanier (kompani består av ca 70—200 man). Även här skall befintliga organisationsenheter klara av utökade utbildningsvolymerna.

Övrigt i perspektivstudien behandlas inget angående nya organisationsenheter.

6.5.2 FM underlag för försvarspolitisk proposition 2021–2025

Som det tidigare påpekats, i kapitel 3 i bakgrunden, så gav Försvarmakten tre skäl till att inte upprätta fler regementen/ organisationsenheter.

För det första, Försvarmakten kommer att inrätta nya OrgE i form av Södra Militärregionstaben (MR S), Västra Militärregionstaben (MR V), Mellersta Militärregionstaben (MR M) och Norra Militärregionstaben (MR N). Dessutom skall fem lokalförsvarsskyttebataljoner utbildas på befintliga OrgE. Försvarmakten har planerat i sin ekonomi för en mindre organisationsenhet för utbildning av lokalförsvarsskyttebataljoner i tidsperioden 2025–2030, dock framhåller propositionen två stycken OrgE för att utbilda fyra lokalförsvarsskyttebataljoner (två stycken vid varje OrgE) och som skall vara återinrättade senast 2022 med full kapacitet i perioden 2026–2030 (Prop. 2020/21:30, s 115). Försvarmakten föreslår även att förstärka befintliga OrgE i syfte att kunna hantera den ökade volymen av värnpliktiga och nya krigsförband (FM2019-20164:6, s 48).

För det andra trycker Försvarmakten på behovet av yrkesofficerare för att klara av ökade värnpliktsvolymerna samt osäkerheter med att bemanna upp krigsförband med anställd personal till 2030 då det saknas erfarenhetsvärden för kombinationen totalförsvarspflicht, större grundutbildningsvolymerna och trebefälssystemet. Försvarmakten bedömer dock att de inte ens kommer att komma upp till rätt antal till 2025 (FM2019-20164:6, s 52). Volymen av det totala antalet yrkesofficerare samt anställda soldater går långsamt uppåt enligt de senaste av Försvarmaktens

årsredovisningar samt att man kan se en ökning av civilanställda fram för allt mellan åren 2018 och 2019. För den skarpsynte kan man se effekterna av trebefälssystemet över dessa sex åren, dvs en minskning av officerare och en ökning av specialistofficerare¹.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Off	6633	6379	6193	6052	5815	5166
Specoff	2437	2627	2909	3225	3562	4340
TOTALT	9070	9006	9102	9277	9377	9506
Anställda soldater	5267	5350	5477	5867	5818	5923
Civila	5450	5680	8133	8927	9147	9573

Tabell 5, Personalläget i Försvarsmakten enligt årsredovisningar 2017–2022.

Då det totala behovet i krigsorganisationen av yrkesofficerare är klassificerat hemlig, kan inte dessa siffror redovisas i denna studie utan att klassificera hela studien som hemlig. De exakta siffrorna behövs inte utan endast Försvarsmaktens bedömning att de inte kommer att komma upp i rätt antal. Tillförseln av officerare baseras på ett urval ur de som genomför sin värnplikt på minst nio månader med godkända resultat till officersprogrammet (OP) och till specialistofficersutbildningen (SOU) krävs minst sex månaders godkänd grundutbildning. Målsättningen är att 190 stycken skall examineras ur Officersprogrammet (OP) från årskurserna 19–22 och fram till 21–24 därefter är målet att 240 stycken skall examineras i årskursen 22–25 enligt Försvarsmaktens årsredovisning 2022. Dock är det endast en OP-omgång som har nått målet (OP 21–24 med 244 stycken, då har de två år kvar till examination). Specialistofficersutbildningen (SOU) har en målsättning på 415 stycken specialistofficerare som examineras och ligger med sina två utbildningsomgångar SOU 21–22 och 22–23 över målsättningen i bägge utbildningarna. Enligt statistik från Försvarshögskolan (FHS) har ansökningarna till OP ökat och låg inför start på OP 21–24 på 1007 sökande. Av 1007 sökande, testades 573 stycken av Plikt- och prövningsverket (Plikt- och prövningsverkets årsredovisning 2021, sid 25) och av dessa kom 244 stycken in och påbörjade sin utbildning. Det innebär att det är ungefär 24% som kommer in av de sökande.

Till det tredje skälet beskriver Försvarsmakten ett behov av att utöka befintlig infrastruktur i syfte att kunna åstadkomma krigsorganisationen och operativ effekt. På grund av förändringen i krigsorganisationen och grundorganisationen ser de ett förstärkt behov av investeringar i infrastruktur. De beskriver även en utdragen process i nyetablering och utökning av militär verksamhet på grund av utdragna tillstånds-, upphandlings- och lovprocesser med erfarenhet av etableringen av Gotlands regemente(FM2019-20164:6, s 55-56).

¹ För information om skillnaden mellan officer och specialistofficer se forsvarsmakten.se

6.6 Kommuner

Med anledning av försvarsberedningens påtalande att ett antal kommuner ställt sig positiva till försvarsmaktsrelaterad verksamhet, behövs detta redovisas utifrån tillgängligt material.

6.6.1 Falu kommun

Kommunen styrdes av Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna, Falupartiet och Vänsterpartiet. Ordförande i Kommunfullmäktige var Göran Forsén (M) och kommunstyrelsens ordförande var Joakim Storck (C). Enligt Storck är deras bedömning att ett nytt regemente skulle vara fördelaktigt med anledning av att förutsättningarna för att bedriva utbildningsverksamhet är goda samt rekrytering och personalförsörjning utifrån den tilltänkta placeringen i anslutning till tätorten. De ser ett antal fördelar med en etablering: Större skatteintäkter, nya arbetstillfällen, ökad befolkning, lokalt samarbete mellan försvar och näringsliv och en högre krisberedskap vid extraordinära händelser.

I deras årsberättelse 2019 kan man läsa under den förväntade utvecklingen att kommunen har en pressad ekonomi och arbetskraftsbrist i offentlig verksamhet (Falukommuns organisation 2019, s27).

6.6.2 Kristinehamn kommun

I kommunen styrde en politisk majoritet bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet. Kommunstyrelsens ordförande var Marie Oudin (M) och kommunfullmäktiges ordförande var Anders Ölmhult (C). Kommunpolitikerna har identifierat ur Försvarsmaktens perspektivstudie 2016—2018 ett utökat behov för artilleri och ser det som möjligt då områden, lokaler, skjutfält och andra faciliteter finns kvar sedan förra gången det fanns ett artilleriregemente i kommunen. Tillsammans med representanter ur Karlskoga och Karlstads kommuner uppväktades Försvarsberedningen på plats i Stockholm. Enligt Oudin skulle det innebära fler jobb, ge tillväxt och skapa utveckling i hela deras region.

6.6.3 Sollefteå kommun

Den politiska majoriteten i Sollefteå kommun bestod av Centerpartiet, Vänsterpartiet och Västra Initiativet. Ordförande i kommunfullmäktiga var Gunilla Fluor (VI) och ordförande i kommunstyrelsen var Johan Andersson (C). Kommunens årsberättelse beskriver arbetet med en försvarsetablering som intensiv. Oavsett hur det går skulle Sollefteåborna veta att kommunpolitikerna hade gjort allt i sin makt för att etableringen skulle ske. Ekonomin beskrivs som ansträngd. I ett

protokoll från Kommunfullmäktige 2019-04-29 togs en handlingsplan fram för att underlätta en återetablering av Försvarsmaktens verksamhet i Sollefteå (Dnr KS 435/2018). Utifrån handlingsplanen ses etableringen innebära stora fördelar såsom inflyttning och arbetstillfällen men även för att Sollefteå ses som strategiskt viktigt område. De konstaterar att vid en etablering kommer kommunen involveras i allra högsta grad och därför är det viktigt att ”...tydligt i organisationen att Försvarsmaktens ärenden bör prioriteras och hanteras skyndsamt för att säkerställa en snabb etablering.”(Sollefteå kommun, KF protokoll 2019-04-29, s 25) En etableringsgrupp av tjänstemän bör även upprättas i syfte att stödja Försvarsmakten med kompetens inom VA, mark, miljöfrågor, marknadsföring och stöd för medföljande att hitta försörjning. Enligt kommunens egna hemsida² har kommunen själva tagit kontakt med f.d. officerare vid regementet i Sollefteå och lämnat en lista på ett 30–40-tal som kan tänka sig återgå i tjänst. Kommunen är även redo att flytta verksamheter till förmån för Försvarsmakten, bland annat två stycken kaserner.

6.6.4 Östersund kommun

I Östersunds kommun styrde en minoritetsallians bestående av Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna. Kommunstyrelsens ordförande var Bosse Svensson (C) och kommunfullmäktiges ordförande var Hanna Wagenius (C). Enligt ett protokoll från arbetsutskottet 2018-10-16 tas det upp att efter träffat företrädare för försvaret, bedömer politikerna att det finns förutsättningar för en återetablering av försvaret i Östersund. Det som politikerna trycker på talar för att Försvarsmakten åter ska till Östersund är följande: intakta övningsområden, lätt att rekrytera, goda förbindelser och bra infrastruktur samt att platsen utpekas som ett viktigt strategiskt område i händelse av krig. Som slutord skriver de: ”Det är därför av vikt att vi undersöker och presenterar ett underlag som försvaret behöver.” (AU 2018-10-16, Diarienumr 1495-2018, s 7)

² För att läsa hänvisningen <https://www.sollefteå.se/naringsliv--arbete/etablering/forsvarsetablering/kommunen-redo-att-bidra>

7 Analys

Detta kapitel kommer att handla om att genomföra operationaliseringen, besvara frågorna som är kopplade till respektive modell och svara på hypoteserna.

7.1 Analys av den rationella modellen

Enligt den rationella hypotesen; Beslutet att återupprätta sex nya regementen var baserat på att skapa fler utbildningsplatser.

7.1.1 Vad var målet med beslutet att skapa fler regementen?

Målet enligt FB 2020 var att skapa en större krigsorganisation och därmed ökar behovet att kunna grundutbilda fler värnpliktiga. Krigsorganisationen skulle växa från nuvarande ca 60 000 befattningar till ca 90 000 befattningar och värnpliktskullarna som skulle fylla upp stora delar av krigsorganisationen skulle öka från 4500 till 8000. Enligt försvarsberedningens Värnkraft, skulle två mindre regementen upprättas för att tillsammans utbilda ca 400—500 värnpliktiga i syfte att fylla upp lokalförsvarsbataljoner.

7.1.2 Vilka var alternativen om man inte skulle återupprätta regementen?

Alternativet var enligt Försvarsmakten och deras underlag inför FB att förstärka befintliga regementen för att hantera den ökade volymen av värnpliktiga som skall grundutbildas. I det underlag som inhämtats inför denna studien har inga övriga alternativ till ovanstående frågeställningen gått att finna.

7.1.3 Vilka strategiska kostnader eller vinster fanns det för att återupprätta fler regementen?

De vinster som sågs ur regeringens och försvarsberedningens perspektiv var att nya regementen skulle kunna bidra till en folkförankring av försvaret, en beredskapsmässig fördel utifrån lokalrekrytering, ur en strategisk synvinkel är områdena viktiga både för Sverige och för länderna runt om samt Nato. Utöver detta

fanns det lokala politiska vinster i form av jobbtillfällen, utökade intäkter och att skapa utvecklingsmöjligheter i de kommuner som fick regementena.

7.1.4 Var detta det bästa valet under givna förutsättningar?

Utifrån de underlag som inhämtats inför denna studie: från Regeringens propositioner, rapporter och protokoll; Försvarmaktens rapporter, skrivelser och handlingar; Försvarsberedningens rapporter och promemorior; Försvarsutskottets betänkande så förefaller det som att beslutet att återupprätta fler regementen var det bästa valet. Det uppfyller kriterierna ur det militärstrategiska läget och även en av regeringen uttryckt vilja med folkförankring av försvaret.

7.1.5 Resultat av den rationella modellen

Efter att ha svarat på frågorna i modellen så förefaller det som det går att härleda att beslutet har grundat sig i ett rationellt beslut. Det fanns en vilja att utöka möjligheterna till grundutbildningen från Regeringen och Försvarsberedningens sida och utifrån kommunerna där de nya organisationsenheterna skulle hamna var det positivt och välkommet.

7.2 Analys av förhandlingsmodellen

Enligt hypotesen; Att återupprätta sex nya regementen var ett resultat av förhandlingar med olika spelare/ aktörer i syfte att försöka främja egna intressen.

7.2.1 Vilka är ”spelarna”/ aktörerna i beslutet att återupprätta regementen?

Regeringen som bestod av Socialdemokraterna och Miljöpartiet var tvungna att samarbeta med Liberalerna och Centerpartiet för att få igenom propositionen. Då inga protokoll eller minnesanteckningar finns från deras möten kan man inte med säkerhet säga vilka eftergifter som hade gjorts. Likaså finns det endast officiella kommunala dokument på att kommunernas representanter träffade försvarsberedningen i syfte att lägga fram sina fördelar för etablering av försvarsverksamhet. Vänsterpartiets motion (2020/21:3743) från Försvarsutskottet antyder att regionalpolitik skulle ligga bakom platserna för de nya regementena.

7.2.2 Vilka faktorer skapar respektive aktörs uppfattning, valda handlingssätt och dennes ståndpunkt i frågan?

För regeringens del så skapades deras uppfattning av försvarsberedningens rapporter och de eventuella eftergifter som gjorts vid fastställandet av propositionen. Uppfattningen var att det försvarsbeslut som togs 2016 med anledning av det säkerhetsläge som rådde i Sveriges närområde och Europa skulle det fortsätta satsas på försvaret. Försvarsmakten påtalade de orsaker till att inte upprätta fler regementen i deras rapport som regeringen begärt inför propositionen. För kommunpolitikernas uppfattningar var att detta var ett lysande tillfälle att kunna stärka den egna kommunen på olika sätt såsom jobbtillfällen, ekonomisk tillväxt samt ökad befolkning. Vid undersökandet av vissa års- eller verksamhetsberättelser kan man läsa en ansträngd ekonomi och avsaknad av resurser (Falun kommun, 2023, s 27).

7.2.3 Vilka faktorer räknas för varje aktörs påverkan av val och handlingssätt?

Det är oerhört komplext att försöka skapa en överskådlig bild av de faktorer som faktiskt påverkade de olika aktörernas val och hur de handlade. Med anledning av att redan under det föregående försvarsbeslutet, uppfatta osäkerheter kring omvärlden, vikten av Totalförsvaret och viljan att återuppta Totalförsvarets förmåga så skapades grunden för det nya försvarsbeslutet. Det satsades ekonomiska medel på Försvarsmakten, om än att det var oklart hur mycket som faktiskt skulle skjutas till. Försvarsberedningen lämnade i sin slutrapport att försvaret skulle tillföras 84 miljarder 2025 medan regeringen inte var riktigt redo att lämna garanti på att den summan skulle tillföras. Dock så i försvarsbeslutet redovisade regeringen en tillförsel på 88,2 miljarder 2025. Regeringen hade en överenskommelse med Centerpartiet och Liberalerna, vad den innebar mer än slutprodukten vet vi inte, då det inte har funnits några dokument angående de mötena.

Försvarsmakten kunde efter sin rapport inför Försvarsbeslutet inte göra mer för att påverka de beslut som togs i Riksdagen. Försvarsmakten hade i rapporten angett att det saknades 55 miljarder mellan åren 2021—2030 för att kunna genomföra försvarsberedningens förslag men med anledning av det klubbade försvarsbeslutet fick Försvarsmakten fokusera på en ny period med höga målsättningar (Försvarsmaktens årsredovisning 2020, huvuddokument, s 3).

Politikerna i de olika kommuner som återetableringen gällde visade stor enighet mellan block- och partigränserna. Det visade sig att det inte spelade roll vilket parti man tillhörde utan att de såg till kommunens bästa. De faktorer som räknades för politikerna var ekonomisk tillväxt, jobb- och utvecklingsmöjligheter och där de verkar ha fått genomslag i försvarsbeslutet.

7.2.4 Vilka kanaler finns det för aktörerna att komma fram till beslutet?

Främsta kanalerna där detta diskuterades skulle vara olika möten och sammanträden.

Försvarsutskottets möten var en kanal, dock utan någon insyn på grund av stängda sammanträden.

Försvarsberedningen hade flertal sammanträden förutom att skriva sin delrapport Motståndskraft och sin slutrapport Värnkraft, träffade de politiker från kommuner som redovisade sina möjligheter att etablera försvarsverksamhet. Inga protokoll finns från några av dessa sammanträden eller möten.

Det fanns en uppgörelse med Regeringen och Centerpartiet och Liberalerna, det borde rendera i minst två kanaler, då det går att tvivla på att uppgörelsen genomfördes med alla tillsammans.

Mötena med kommunpolitiker har inte heller någon spårbarhet mer än de protokoll och små delar från års- och verksamhetsberättelser. Dessa möten bör ha varit en del i hur de kom fram till beslutet.

7.2.5 Resultat av förhandlingsmodellen

Då det finns dokumentation om möten och sammanträden och till och med överenskommelser så är slutsatsen att det är sannolikt att det förhandlades mellan olika aktörer för att få igenom fler organisationsenheter. Främst uppfattas det som det har varit en bearbetning och ett köpsläende från kommunernas sida för att underlätta eventuella beslut för Försvarsberedningen och i synnerhet Regeringen.

8 Slutsats

Frågan på varför det upprättades nya regementen trots Försvarsmaktens avrådan förklaras med hjälp av två teorier från Allison & Zelikow. Genom att nyttja kongruensanalys jämförs empirin med två stycken teorier. Analysen kommer att visa om den ena teorin är bättre än den andra eller om de kompletterar varandra.

Efter att ha jämfört resultaten med varandra kan man inte säga att den ena teorin förklarar beslutet bättre än den andra utan slutsatsen är att bägge teorierna kan besvara frågeställningen. Frågan besvarades både genom att analysen visar på ett rationellt beslut och att det har skett förhandlingar och där resultatet kan främja aktörers egna intressen, främst inom kommunpolitiken.

”Att vara rationell är att utifrån de kunskaper man har, välja de medel som säkrast leder till det mål man vill uppnå.” (Thurén, T, 2019, s 99) Det rationella i beslutet är att fler regementen levererar fler personer till krigsorganisationen. Ur ett säkerhetsperspektiv, inte bara ur Sveriges synsätt utan även grannländer och Nato-medlemmar, så är det rationellt att sätta upp organisationsenheter där det inte finns några istället för att låta befintliga organisationsenheter utöka grundutbildningen.

”Hela livet är en förhandling, både i arbetet och privat.” (Personalaktuellt 2014), sa Jan Eliasson före detta ambassadör i Washington, (2000—2005) vice generalsekreterare i FN (2012—2016) och numera ordförande i SIPRI (Stockholm International Peace Research Institute) (2017-). Att förhandla är ingen nyhet och definitivt ingen nyhet inom politiken. Det görs överenskommelser över tiden mellan partier och över block-gränserna. Beslutet att återupprätta regementen är inget undantag, det har förhandlats lokalt och regionalt, över parti- och blockgränser. Dock är det svårt att finna spår av denna förhandling eftersom det är väldigt få av förhandlingarna som är dokumenterade.

8.1 Förslag på vidare forskning

Försvarsberedningen har i dagarna (26 april 2023) lämnat in en delrapport till regeringen som benämns som Kontrollstation 2023. Där har försvarsberedningen behandlat en utvärdering av förverkligandet av totalförsvarsbeslut 2020, förslag om en planeringsram till och med 2030 samt förslag på rapportering av försvarsutgifter till Nato. Beslutet att upprätta nya regementen är fattat och grundutbildning sker på alla nya organisationsenheter förutom Bergslagens Artilleriregemente (A9). Vidare forskning hade kunnat innefatta vad beslutet faktiskt innebar för Försvarsmakten. Vilka konsekvenser fick det för Försvarsmakten och vad har det inneburit för kommunerna?

9 Referenser

- Andrén, K. (2018). Därför behöver vi ha en ”krigsavhållande” förmåga, SvD Ledare. *Svenska Dagbladet*, 24 oktober 2018.
- Boswell, C. (2009). *The political uses of expert knowledge: immigration policy and social research*. Elektronisk resurs. Cambridge: Cambridge University Press.
- Blatter, J. & Haverland, M. (2012). *Designing Case Studies*. London: Palgrave Macmillan UK.
- Dagens Nyheter (2013). Reinfeldt: Försvaret är ett särintresse. *Dagens Nyheter*, 29 januari 2013.
- Falu kommun (2023). *Årsredovisning och delårsrapporter*. <https://www.falun.se/kommun--demokrati/kommunfakta/ekonomi-och-budget/arsredovisning-och-delarsrapporter.html> [2023-04-28].
- Försvarsdepartementet; *Motståndskraft, Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025*, Ds 2017:66
- Försvarsdepartementet; *Värnkraft, Inriktningen av säkerhetspolitiken och utformningen av det militära försvaret 2021–2025*, Ds 2019:8
- Försvarsdepartementet; *Sammanställning av skillnader mellan Försvarsberedningens rapport Värnkraft (Ds 2019:8) och Försvarsmaktens underlag inför den försvarspolitiska propositionen m.m.*, Fö2019/01212/MFI
- Försvårshögskolan, 2021, *Över 1000 sökande till Officersprogrammet*. <https://www.fhs.se/arkiv/nyheter/2021-02-09-over-1000-sokande-till-officersprogrammet.html> [2023-04-19].
- Försvarsmakten 2018, Försvarsmaktens årsredovisning 2019, Bilaga 1 Personalberättelse, FM2018:20355:12
- Försvarsmakten 2019, Försvarsmaktens underlag för försvarspolitisk proposition 2021–2025, FM2019-20164:6
- Försvarsmakten 2019, Försvarsmaktens årsredovisning 2020, Huvuddokument, FM2019-26031:18
- Försvarsmakten 2019, Försvarsmaktens årsredovisning 2020, Bilaga 1 Personalberättelse, FM2019-26031:18
- Försvarsmakten 2020, Försvarsmaktens årsredovisning 2021, Bilaga 1 Personalberättelse, FM2020-23458:17

- Försvarsmakten (2023). *Perspektivplanering*. Försvarsmakten. <https://www.forsvarsmakten.se/sv/om-forsvarsmakten/dokument/perspektivplanering/> [2023-04-28].
- Gummesson, J. (2019). Försvarsberedningen spricker: ”Ansvarslöst”. *Svenska Dagbladet*, 10 maj 2019.
- Holmström, M. (2012). Försvar med tidsgräns. *Svenska Dagbladet*, 30 december 2012.
- Personalaktuellt (2014). *Intervju: Jan Eliasson - ”Hela livet är en förhandling”*. HR Sverige-Bloggen. <https://blogg.hrsverige.nu/2014/12/03/intervju-jan-eliasson-hela-livet-ar-en-forhandling/> [2023-04-29].
- Plikt- och prövningsverkets årsredovisning 2021. *Våra publikationer*. <https://plikverket.se/om-myndigheten/vara-publikationer> [2023-04-19].
- Regeringens proposition 2014/15:109, *Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020*
- Regeringens proposition 2020/21:30, *Totalförsvaret 2021-2025*
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Protokoll 2018/19:96 Tisdagen den 28 maj Protokoll 2018/19:96 - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/protokoll/protokoll-20181996-tisdagen-den-28-maj_H60996 [2023-04-23].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *med anledning av prop. 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025 Motion 2020/21:3743 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V) - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/med-anledning-av-prop-20202130-totalforsvaret_H8023743 [2023-04-23].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Totalförsvarsmotion Motion 2020/21:877 av Roger Richthoff m.fl. (SD) - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/totalforsvarsmotion_H802877 [2023-04-23].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Ett starkt svenskt försvar Motion 2020/21:3443 av Pål Jonson m.fl. (M) - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/ett-starkt-svenskt-forsvar_H8023443 [2023-04-23].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Statliga institutioner och fake news Interpellation 2017/18:218 Josef Fransson (SD) - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/interpellation/statliga-institutioner-och-fake-news_H510218 [2023-03-15].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2019/20 Utskottens verksamhetsberättelse 2019/20:verk - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utskottens-verksamhetsberattelse/forsvarsutskottets-verksamhet-riksmotet-201920_H7A1f%C3%B6uverk [2023-04-20].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2018/19 Utskottens verksamhetsberättelse 2018/19:verk - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utskottens-verksamhetsberattelse/forsvarsutskottets-verksamhet-riksmotet-201819_H6A1f%C3%B6uverk [2023-04-19].

- Riksdagsförvaltningen (2023). *Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2018/19 Utskottens verksamhetsberättelse 2018/19:verk - Riksdagen*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utskottens-verksamhetsberattelse/sammansatta-utrikes--och-forsvarsutskottets_H6A1uf%C3%B6uverk [2023-04-20].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2019/20 Utskottens verksamhetsberättelse 2019/20:verk - Riksdagen*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utskottens-verksamhetsberattelse/sammansatta-utrikes--och-forsvarsutskottets_H7A1uf%C3%B6uverk [2023-04-20].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Försvarsutskottets verksamhet riksmötet 2020/21 Utskottens verksamhetsberättelse 2020/21:verk - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/utskottens-verksamhetsberattelse/forsvarsutskottets-verksamhet-riksmotet-202021_H8A1f%C3%B6uverk [2023-04-20].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Totalförsvaret 2021-2025 Försvarsutskottets Betänkande 2020/21:FöU4 - Riksdagen*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/totalforsvaret-2021-2025_H801F%C3%B6U4 [2023-04-20].
- Riksdagsförvaltningen (2023). *Förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten Svensk författningssamling 2007:2007:1266 t.o.m. SFS 2023:147 - Riksdagen*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20071266-med-instruktion-for_sfs-2007-1266 [2023-04-27].
- Rosell, R. (2021). Regeringens budget faller i riksdagen. *Svenska Dagbladet*, 24 november 2021.
- Smith, H. J. (2022). Bureaucracy, the Bureaucratic Politics Model, and Decision Making During Crisis. I: *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. Oxford University Press.
- Sollefteå kommun (2023). *Kallelser, protokoll och sammanträden*.
<https://www.solleftea.se/kommun--politik/kallelser-protokoll-och-sammantraden> [2023-04-28].
- Strömbäck, J., Wikforss, Å., Glüer, K., Lindholm, T. & Oscarsson, H. (2022). *Knowledge Resistance in High-Choice Information Environments*. 1:a uppl. London: Routledge.
- Thurén, T. (2019). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Upplaga 3. Stockholm: Liber.
- Wallenius, C., 1958, Berglund, A. K., 1986, Brandow, C., 1982 & Hede, S., 1961 (2021). Anchoring Sweden's Downsized Military: People's Attitude to, Knowledge About, and Trust in Our Military Defense. *Scandinavian Journal of Military Studies*, 4(1), ss. 78–93, doi:[10.31374/sjms.69](https://doi.org/10.31374/sjms.69).